

Stockholm 2009-12-28

Pressmeddelande:

Föreningen Vetenskap och Folkbildning (VoF) har utsett Årets folkbildare och Årets förvillare, såsom varje år sedan 1987.

Till *Årets folkbildare 2009* utses evolutionsbiologen och författaren *Staffan Ulfstrand* för hans entusiasmerande och pedagogiska böcker om evolutionen och hans många populärvetenskapliga föredrag, särskilt under det dubbla Darwin-jubileet 2009. Staffan Ulfstrand medverkar flitigt i naturprogram, frågespalter och debatter om biologi och beteenden. Han har även vid ett flertal tillfällen på ett pedagogiskt sätt förklarat evolutionen när den utsatts för vantolkningar och missförstånd.

Staffan Ulfstrand är professor emeritus i ekologisk zoologi vid Uppsala universitet. Han har givit ut en rad böcker som beskriver evolutionära mekanismer och har varit nominerad till Augustpriset tre gånger.

Utmärkelsen Årets folkbildare är förenad med ett penningpris på 25000 kronor.

Staffan Ulfstrands böcker:

Darwins idé: den bästa idé som någon någonsin haft och hur den fungerar idag (2008)

Kaxiga fåglar: personligheter och relationer i fågelvärlden (2008)

Fågelliv: inblickar i 30 nordiska fågelarters levnadssätt (2007)

Elefantens vita betar: rapporter från djurlivet på Afrikas hotade savanner (2003)

Flugsnapparens vita fläckar (2000)

Savannliv (1999)

Fågel, fisk och folk: Från beteendekologins forskningsfält (1996)

Till *Årets förvillare 2009* utses läkaren *Annika Dahlqvist*. Skälet är att hon under året uttalat sig på ett särskilt ovederhäftigt sätt om kopplingen mellan kost och sjukdom. Hon har varnat för vaccination mot svininfluensa och i stället förespråkat en omläggning av kosten, helt utan något vetenskapligt stöd. Om hennes råd hade följts skulle influensan ha skördat fler dödsoffer.

Annika Dahlqvist har också spridit egendomliga påståenden om kopplingen mellan kosten och cancer. Den som äter en kost med mycket fett får enligt henne inte cancer, vilket inte bara är okunnigt utan skuldbelägger människor som insjuknar i cancer. Bakom myndigheternas råd ser hon en konspiration av industriintressen. Hon påstår att "etablissemangets" kostråd orsakar cancer och att mammografi därför inte skulle behövas. Ett sådant uttalande riskerar att leda till att kvinnor avstår från mammografi och till att fler fall av bröstcancer inte upptäcks i tid. I stället för att förstå att det ligger diskussioner bakom varje beslut, där fördelar vägs mot nackdelar med de rekommendationer som ges, föredrar Annika Dahlqvist konspirationsteorier.

Som läkare har Annika Dahlqvist ett särskilt ansvar för att arbeta enligt vetenskap och beprövad erfarenhet. Att i stället sprida okunnigt tyckande och direkta felaktigheter är att missbruka sin ställning och det motiverar att hon får utmärkelsen årets Förvillare.

Kontaktpersoner: (Ulfstrand) Dan Larhammar, styrelseledamot i Vetenskap och Folkbildning, tel. 070-634 92 14, e-post d.larhammar@vof.se; (Dahlqvist) Aija Sadurskis, vice ordförande i Vetenskap och Folkbildning, e-post a.sadurskis@vof.se; (Allmänt) Hanno Essén, ordförande VoF, tel. 070-677 49 12.

Tidigare Årets folkbildare

Bland tidigare pristagare märks bl.a. Bodil Jönsson, Bengt af Klintberg, P C Jersild, Georg Klein, Torbjörn Fagerström, Marie Rådbo och Robert Aschberg.

Fullständig lista över tidigare pristagare finns här:

<http://www.vof.se/visa-folkbildare>

Föreningen Vetenskap och Folkbildning (VoF) har till uppgift att främja folkbildning om vetenskapens metoder och resultat. Särskilt tar föreningen som sin uppgift att i en fri opinionsbildning bekämpa de felaktiga föreställningar som förekommer i frågor som kan avgöras vetenskapligt. En viktig del av den vetenskapliga folkbildningen är att klargöra vilka frågor som kan respektive inte kan avgöras med vetenskapliga medel. Föreningen försöker granska vilka vetenskapligt grundade argument som finns för – eller emot – kontroversiella fenomen som astrologi, healing, homeopati, slagrutor, telepati, UFO och så vidare. Föreningen är öppen för alla som stöder dess syfte. Allt arbete i föreningen sker ideellt. Föreningen ansluter sig till den politiska demokratins principer. Föreningen är partipolitiskt neutral och obunden i religiösa trosfrågor.

Vetenskap och pseudovetenskap är inte lätta att definiera, men en minimal definition av vetenskap skulle kunna vara: vetenskap är det systematiska sökandet efter sådan kunskap som inte beror på den enskilde individen, utan som envar skulle kunna återfinna eller kontrollera. Pseudovetenskap är utsagor som inte är baserade på vetenskap men som framförs på ett sådant sätt att de skall ge intryck av att vara vetenskapligt grundade.

Föreningen utger tidskriften *Folkvett*. Hemsidan har adressen:

<http://www.vof.se>